

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Narva kolledž
Noorsootöö õppekava

Anna Imperskaja

**HUVIHARIDUSE JA -TEGEVUSE MÕJU KOOLIÕPILASTE
ÕPPEEDUKUSELE NARVA PÄHKLIMÄE GÜMNAASIUMI NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: lektor Jelena Rootamm-Valter

NARVA 2022

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

Anna Imperskaja

16.05.2022

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Anna Imperskaja,
(sünnikuupäev: 05.10.1999)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Huvihariduse mõju kooliõpilaste õppeedukusele Narva Pähklimäe Gümnaasiumi näitel“, mille juhendaja on Jelena Rootamm-Valter,
  - 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace`is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace`i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas **16.05.2022**

SUMMARY

The topic of the thesis is "The impact of hobby education and activities on the educational success of school students on the example of Narva Pähklikimäe Gymnasium". The topicality of the work is that some school students are not able to assess the importance of their hobby education and activities and the impact on their development. As a result, they may not consciously develop the skills that can help them achieve their goals and perform better in school.

The aim of the thesis is to find out how students' hobby education affects the results of their studies and to develop proposals that would help students to better understand and evaluate the importance of hobby education and activities.

I have relied on the theory and research of the authors of various articles.

The theoretical chapter of the thesis gave an overview of the concepts of education, school success and hobby education and their importance. First of all, I started with the concept of education, its purpose, types and values. Then I presented the views on the meaning of learning success, the supporter of its monitoring (learning outcomes) and the factors influencing it. Next, I wrote about the necessity of school student assessment, its functions and forms. Finally, I looked at the nature of hobby education and activities and researched its impact on young people and the reasons for their participation.

The second chapter was exploratory, where I wrote about the independent **research**, ie the process, and presented the results. In the first subchapter of the second chapter, I gave an overview of the school selected for the study - Narva Pähklikimäe Gymnasium. In the second subchapter I presented the research methodology. In the following, I presented the **research** by stages, which presents an analytical table compiled on the basis of a questionnaire **research**, and also provided correlation data that showed a relationship between students' learning success and participation in hobbies. In the last part of the chapter, I summarized the results of my research and drew conclusions and made suggestions for a better understanding and evaluation of the importance of hobby education and activities.

I chose a combination of qualitative (content analysis) and quantitative research methods to conduct the research. The type of research was a case study because I analyzed one specific

unit. The research group was students of the 8.A, B, C, D, R grades of Narva Pähklimäe Gymnasium, the sample was over the sample. The data collection method was an open-ended and closed-ended questionnaire research. I chose the statistical description of the data as the method of data analysis, namely the table and chart analysis and the Pearson correlation analysis. I used coding to prepare the analysis. I performed the analysis in Excel.

The research was conducted on April 21-22, 2022 at Narva Pähklimäe Gymnasium among 8th grade students. Before conducting the research, the parents of the students got acquainted with the nature of the research and gave written consent to interview the children. As a result, I received 86 responses to the research from students who were present at school on the days of the research. The anonymity of the students was guaranteed in the questionnaire research. To analyze the answers to the students' questionnaire, I used the methods of statistical description of the data: spreadsheet and chart analysis and Pearson correlation analysis based on data coding in Excel.

The thesis consisted of two chapters: The first chapter consisted of three subchapters, where I gave a theoretical overview of the role of education in society, the concept of school success and the importance of hobby education in people's lives. The second chapter was the research part, where I used the methods of quantitative research. The research consisted of the following special stages: preparation of the questionnaire plan and questions, conducting a questionnaire research with 8th grade students, correlation analysis of the questionnaire answers or data using the Pearson coefficient. In the work I compared the results of classes 8.A, B, C, D and 8.R.

The research revealed that the hypothesis put forward by the author - school students who engage in hobby education and activities have better learning outcomes at school than those who do not - was not confirmed. The second hypothesis - hobby education has a positive effect on school students' results - was confirmed by the study.

Based on the results of the thesis, I made the following proposals:

To organize a business interest group for school students in Narva.

Increase admission to Narva Art School as well as other circles and clubs.

Introduce the conclusions of the dissertation to youth workers so that they can use the results to increase young people's motivation to study and career counseling.

Introduce the thesis to parents so that they can learn more about their children's interests, support them more and help their children find activities that they like.

The thesis may be of interest to students, youth workers and teachers in order to better understand the impact of hobby education and activities on learning and student development.

SISUKORD

SUMMARY	4
SISSEJUHATUS.....	8
1. HUVIHARIDUSE JA -TEGEVUSE OLEMUS	11
1.1. Hariduse mõiste ja tähendus	11
1.2. Õpilaste õppeedukuse mõiste ja tähendus	13
1.3. Huvihariduse ja -tegevuse mõiste ja tähendus.....	16
2. ÕPILASTE HUVIHARIDUSE JA-TEGEVUSE UURING	19
2.1. Narva Pähklimäe Gümnaasiumi iseloomustus	19
2.2. Uuringu meetodika	20
2.3. Uuringu läbiviimine ja tulemused	22
2.4. Uuringu järelused ja ettepanekud	27
KOKKUVÕTE.....	29
KIRJANDUS.....	31
LISAD.....	36
Lisa 1. Vanemate luba oma laste anketeerimiseks ning uuringus osalemisest keeldumise vorm (vene keeles).....	36
Lisa 2. Ankeedi küsimused (vene ja eesti keeltes)	38
Lisa 3. Andmed ja nende analüüs Excel tabelina (esitatud elektrooniliselt)	

SISSEJUHATUS

Iga aastaga kasvab huvikoolide õpilaste arv, kes tegelevad spordiga, käivad muusikakoolides, osalevad kunstiringides ning teistes vabahariduse ja huvitegevuse vormides. Eesti Statistikaameti andmete järgi 2019 aastal oli huvikoolides registreeritud 129 075 õpilast, seisuga 2020 aastal juba 132 019 ning 2021 aastal 142 930 õpilast (Statistikaamet). Noorte kiire osalemise suurenemine huvihariduses ja -tegevuses on tähelepanuväärne ning seepärast, otsustasin uurida, kas sellel on olemas mõju õpilaste õpitulemustele ning kui see on olemas, siis milline see on.

Pobleem seisneb selles, et mõned kooliõpilased ei oska hinnata oma huvihariduse ja -tegevuse tähtsust ning mõju nende arengule. Seetõttu nad ei arenda võib-olla teadlikult neid oskusi, mis võivad neid aidata ka kooliõpingutes oma eesmärgi ja paremaid tulemusi saavutada. Lõputöö tulemused aitavad õpilastel, noorsootähtajatel ja õpetajatel seda kõike paremini mõista ning see oleks neile kõigile kasulik.

Seadsin lõputöö eesmärgiks välja selgitada, kuidas õpilaste huviharidus mõjutab nende õppetöö tulemusi ning välja töötada ettepanekud, mis aitaksid õpilastel huvihariduse ja -tegevuse tähtsust paremini mõista ja hinnata.

Lõputöö hüpoteesid:

- kooliõpilastel, kes tegelevad huvihariduse ja -tegevusega, on koolis paremad õpitulemused kui neil, kes nendega ei tegele;
- õpilased ei mõista huvihariduse ja -tegevuse positiivset mõju nende õpitulemustele.

Lõputöö eesmärgist lähtuvalt on püstitatud järgmised teoreetilised ülesanded:

- avada hariduse mõiste ja selle tähenduse,
- avada õppeedukuse mõiste ja selle tähenduse,
- avada huvihariduse- ja tegevuse mõisted ja nende tähendused.

Lõputöö eesmärgist lähtuvalt on püstitatud järgmised rakendusülesanded:

- valida meetodid uuringu läbiviimiseks;
- läbi viia ankeetküsitluse Narva Pähklime Gümnaasiumi 8-ndate klasside õpilaste seas;

- saada õpilastelt nende ankeedi vastused ning valmistada andmed ette ja viia läbi nende analüüs;
- teha järeldused ja ettepanekud saadud uuringu andmete põhjal.

Ma valisin Narva Pähklikmäe Gümnaasiumis uuringut läbi viia, sest, esiteks, see kool on 2022. aasta õpilaste ja klasside arvult Narva suurim ning ka seepärast, et olen selle kooli vilistlane. Ma valisin otsustasin uurida Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi 8. klasside õpilaste tegevusi ja arvamusi.

Uuringu läbiviimiseks valisin kvalitatiivse (sisuanalüüsiks) ja kvantitatiivse uurimisviisi kombinatsiooni.

Uuringu liik on juhtumiuuring, sest analüüsin ühe konkreetset üksust. Uuritav kogum on Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi 8.A, B, C, D, R klasside õpilased, valim on kogumi ülene. Andmekogumismeetodiks on avatud ja kinniste küsimustega ankeetküsitlus. Andmete analüüsimise meetodiks valisin andmete statistilise kirjelduse, nimelt tabel- ja diagrammanalüüsi ning Pearson'i korrelatsioonianalüüsi. Analüüsi ettevalmistamiseks kasutasin kodeerimist. Analüüsi teostas Excel'is.

Uuringu läbiviimiseks lastevanemad andsid laste küsitlemiseks kirjaliku nõusoleku. Lapsevanemate keeldumise korral täitsid nad uuringust keeldumisvormi. Küsitlusele vastas 86 õpilast – kõik, kes küsitluse päevadel (21. – 22.04.2022) koolis kohal olid. Tagasin ka vastajate anonüümsuse.

Lõpus kirjutan lähtudes saadud uuringu tulemustest järeldused ning toon ettepanekud lähtudes õpilaste ankeetküsitluse vastustest ning uuringu tulemustest.

Lõputöö teoreetiline peatükk annab ülevaate hariduse, kooli õppeedukuse ja huvihariduse mõistetest ja nende tähtsust. Kõigepealt käsitlen hariduse mõistet, selle eesmärki, liike ja väärtusi. Seejärel esitan seisukohti õppeedukuse tähendust, selle jälgimise toetajast (õpitulemused) ja seda mõjutavatest teguritest. Järgnevalt kirjutan kooliõpilaste hindamise vajalikkusest, selle funktsioone ja vorme. Lõpuks käsitlen huvihariduse ja -tegevuse olemust ning uurin selle mõju noortele ja noorte selles osalemise põhjused.

Teine peatükk on uurimuslik, kus kirjutan iseseisvalt läbiviinud uuringust, st selle protsessi ning esitan tulemused. Teise peatüki esimeses alapeatükis annan ülevaate uuringuks valitud koolist - Narva Pähklikmäe Gümnaasiumist. Teises alapeatükis esitan uuringu meetodika. Järgnevalt esitan uuringu läbiviimise etappide lõikes, kus on esitatud analüüsiv tabel, mis on koostatud ankeetküsitluse põhjal ning toon ka korrelatsiooniandmed, mis näitavad seost õpilaste õppeedukuse ja huvitegevuses osalemise vahel. Peatüki viimases osas võtan oma uurimistöö tulemused kokku ja teen järeldused ning esitan ettepanekud huvihariduse ja -tegevuse tähtsust paremini mõistmiseks ja hindamiseks.

Lõputöö koosneb inglisekeelsest resümeest, sissejuhatausest, kahest peatükist, kokkuvõttest, kasutatud loetelust ja lisadest. Üks lisadest, Lisa 3, on esitatud vaid elektroonilisel kujul, sest seda ei saa A4 formaadis esitada.

1. HUVIHARIDUSE JA -TEGEVUSE OLEMUS

1.1. Hariduse mõiste ja tähendus

Haridusel on palju definitsioone. Haridus on osaliselt korraldatud, institutsionaliseeritud iseorganiseeruv protsess, milles võimalikult täiuslikult areneb indiviidi või rühma potentsiaalsete eelduste muster, toetudes inimkonna teadmiste ja traditsioonide põimingule, individuaalsete võimete muustrile ja olevikutrendide paljususele selleks, et pürgida eneseteadvustamise ja enesejuhtimise ning vaimselt, tunnetuslikult, moraalselt, emotsionaalselt ja materiaalselt väärika kooselu ja aktiivse arengu poole (Kasvatusteaduse...2011). Järgmistes määratlustes käsitleb autor haridust laiemalt.

Haridus on inimese vaimsete, füüsiliste, kõlbeliste, esteetiliste, sotsiaalsete ja emotsionaalsete eelduste arendamise sihipärane protsess ning selle tulemus. Haridus omandatakse vastasmõjus ümbritseva keskkonna ja kultuuriga. Ühiskonna tasandil käsitatakse haridust kui ühiskondlikult institutsionaliseeritud valdkonda isiksuse arenguks (Autio, Kuurme jt 2013: 69). Haridust võib käsitleda ka protsessina. Need on protsessid, mille käigus ühiskonnad edastavad teadlikult oma kogutud teavet, teadmisi, arusaamu, hoiakuid, väärtusi, oskusi, pädevusi ja käitumist põlvkondade kaupa. See hõlmab suhtlemist, mis on loodud õppimiseks (ISCED 2011: 7). UNESCO (2021) määratleb haridust kui inimõigust kõigile kogu eluks ning juurdepääs peaks olema võrreldava kvaliteediga.

Autori arvates, haridus on isiksuse õppesüsteem, mis on suunatud uute teadmiste, oskuste, võimete ja pädevuste kujundamisele. Lõputöö eesmärgist tulenevalt autor kasutab seda hariduse määratlust.

Eesti Vabariigi haridusseaduse 1. peatüki § 2 kohaselt on hariduse eesmärk (HaS 2020):

- 1) luua soodsad tingimused isiksuse, perekonna, eesti rahvuse, samuti rahvusvähemuste ja Eesti ühiskonna majandus-, poliitilise ning kultuurielu ja loodushoiu arenguks maailma majanduse ja kultuuri kontekstis;
- 2) kujundada seadusi austavaid ja järgivaid inimesi;
- 3) luua igähele eeldused pidevõppeks.

Institutsionaalsest aspektist haridust saab liigitada formaalseks, informaalseks ja mitteformaalseks. Formaalse, mitteformaalse ja informaalsete hariduse ja õppe käsitusi on mitmesuguseid, mõistete määratlused on erinevad ja olenevad sellest, mis tekstis, kontekstis ja tähenduses mõisteid kasutatakse (Karu, Jõgi jt 2019: 53).

Formaalharidus ehk kooliharidus on riiklike õppekavadega fikseeritud, eesmärgiliselt organiseeritud õppetegevus, millel on fikseeritud kestvus ja õppekava, mis on astmete ja hinnete tasandite alusel hierarhiliselt struktureeritud, millel on vastuvõtu tingimused ja formaalne registreerimine; viiakse läbi koolitus- ja haridusasutustes ettenähtud mahus ning õppimis/õpetamismaterjale ja - meetodeid kasutades, kaasneb aktsepteeritud kraadi, diplomi või tunnistuse omistamine (Kasvatusteaduse...2011). Formaalne haridus – haridus, mis on institutsionaliseeritud, tahtlik ja planeeritud avalik-õiguslike organisatsioonide ja tunnustatud eraorganite kaudu ning moodustab tervikuna riigi formaalse haridussüsteemi (ISCED 2011: 11).

Terminid “mitteformaalõpe” ja “mitteformaalne haridus” on teadustekstides rööpkasutusel (Karu, Jõgi jt 2019: 52). Mitteformaalne haridus on haridus, mis on institutsionaliseeritud, tahtlik ja koolitaja poolt kavandatud (ISCED 2011: 11). Mitteformaalharidus omandatakse igapäevakogemuste ja suhtluse kaudu (Autio, Kuurme jt 2013: 69). Mitteformaalset haridust iseloomustab see, et see on formaalhariduse täiendus, alternatiiv ja/või täiendus üksikisikute elukestva õppe protsessis; see võib olla lühiajaline ja/või madala intensiivsusega ning seda pakutakse tavaliselt lühikursuste, töötubade või seminaridena. Mitteformaalne haridus võib hõlmata programme, mis aitavad kaasa täiskasvanute ja noorte kirjaoskuse ja kooliväliste laste haridusele, samuti eluks vajalikke oskusi, tööoskusi ning sotsiaalset või kultuurilist arengut käsitlevaid programme (ISCED 2011: 11).

Informaalse hariduse definitsioonides on enim seoseid õppimise, õppimisvõimaluste, sotsiaalsete oskuste kujunemise ja indiviidi kogemusega (Karu, Jõgi jt 2019: 53). Informaalne õpe – õppevormid, mis on tahtlikud, kuid ei ole institutsionaliseeritud. Sellest tulenevalt on see vähem organiseeritud ja struktureeritud kui formaalne või mitteformaalne haridus. Informaalne õpe võib hõlmata õppetegevusi, mis toimuvad perekonnas, töökohal, kohalikus kogukonnas ja igapäevaelus, enesejuhitud, perepõhiselt või sotsiaalselt suunatud alusel (ISCED 2011: 12).

Eesti haridusstrateegia 2012–2020 toob esile järgmised hariduse väärtused (Aarna *et al.*, 2011: 6):

- üksikisikule - kujundab õppija võimeid ja identiteeti, mis aitavad tal ühiskonna väljakutsetega toime tulla;
- kultuurile - väljendub uskumuste, väärtuste ja traditsioonide ning tekstide loomise, lugemise ja tõlgendamisoskuse omandamises;

- ühiskonnale - suurenevad selle sidusus, paindlikkus, reflektiivsus, loovus ja uuenemisvõime ning võime ennetavalt tegutseda muutuvus keskkonnas.

Need väärtused kehtisid viimased kümme aastat ja kogu hariduse kohta.

Praegu kehtiv haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 näeb ka mitteformaal- ja informaalset õppe tähtsust. On ette nähtud luua terviklik lahendus mitteformaal- ja informaalõppe arvestamiseks formaalõppes, et tasemeõppe õppekavade täitmisel saaks senisest suuremal määral arvestada mitmesugustes keskkondades (digikeskkonnas, töökohal, muuseumis, noortekeskuses ja -programmis, huvikoolis, keskkonnahariduskeskuses jne) õpitut (Haridus- ja Teadusministeerium 2021: 16). Samuti näeb arengukava ette leida võimalusi arvestada formaalõppes ka informaalset ja mitteformaalset õppet omandatut; luua kõigil haridustasemetel ja -liikides tingimused ja võimalused, et aine- ja erialaoskuste kõrval oleks õppe loomulik osa praktiliste oskuste ja üldoskuste arendamine ja hindamine (Haridus- ja Teadusministeerium 2021: 21).

Hariduse olemuse avamisel üldjuhul ei käsitleta huviharidust ning huvitegevuse hariduslikku mõju.

Järgmises alapeatükis käsitleb autor õppeedukuse tähtsust ja seda mõjutavaid tegureid.

1.2. Õpilaste õppeedukuse mõiste ja tähendus

Kooli õppeedukus on õpilase isiksuse hindamise oluline kriteerium. Õppeedukuse all mõistetakse oskuste ja teadmiste kogumi edukat omandamist haridusliku tegevuse kaudu. Õppeedukust mõõdetakse sageli testide abil ja kajastatakse tähthinnete või numbriliste keskmistena (Cole 2017: 5). Õpilaste õppeedukust aitavad jälgida õpitulemused.

Õppeedukus tähendab õpiväljundite saavutamise taset. Õpitulemused ehk õpiväljundid on õppimise tulemusel omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud või nende kogumid (pädevused), mille olemasolu ja/või saavutatuse taset on võimalik tõendada ja hinnata. Õpiväljundid on kirjeldatud õppekava, mooduli või õppeaine läbimiseks vajalikul miinimum- ehk baastasemel. Õpiväljundite saavutamise üle otsustatakse hindamise abil (Väljundipõhine...2009: 7).

Põhikooli riikliku õppekava 8. peatüki § 19 kohaselt on hindamine süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine.

Hindamise eesmärk on (Põhikooli...2021):

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamise üks peamistest funktsioonidest on kujundava hindamise funktsioon. Kujundav hindamine ehk tagasiside on hindamise pikem, harilikult sõnaline vorm, mida antakse õppijale õpiväljundite omandamise kohta õppeprotsessi jooksul (Väljundipõhine...2009: 9). Kujundava hindamise eripära on, et õppija saab oma tööd saadud tagasiside põhjal veel enne kokkuvõtvat hindamist parandada ja õppimise käigus tehtud vead ei mõjuta hinnet (Väljundipõhine...2009: 7).

Õpilaste hindamise korra 2. peatüki § 5 kohaselt hinnatakse õpitulemusi numbriliselt (hinne) või sõnaliselt (hinnang).

Numbriliselt hinnatakse õpitulemusi viiepallisüsteemis, kus hinne „5“ on „väga hea“, „4“ – „hea“, „3“ – „rahuldav“, „2“ – „puudulik“ ja „1“ – „nõrk“. Hinded „1“ ja „2“ on mitterahuldavad hinded (Õpilaste...2000: § 6).

Sõnalise hindamise korral antakse õpilase õpitegevusele ja õpitulemustele õppeprotsessi käigus suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid ning õppeveerandi ja õppeaasta lõpul kirjalikke kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid. Kokkuvõtvad sõnalised hinnangud kirjeldavad lapse arengut, õppeprotsessis osalemist, kooliastme pädevuste ja õpioskuste kujunemist ning õpitulemusi. Kokkuvõtvates hinnangutes tuuakse esile õpilase edusammud ning juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele ning lünkadele teadmistes (Õpilaste...2000: § 13).

Õpilaste õppe edukust mõjutavad paljud tegurid:

- Perekonna sissetuleku tase. Kõrgema sotsiaalmajandusliku staatusega pered pööravad rohkem tähelepanu laste haridusele ja kooliskäimisele, osalevad rohkem nende õppetöös, ostavad oma lastele sagedamini turult haridusteenuseid (tugiõpe),

püüdlevad kvaliteetsete haridusvõimaluste poole (käimine õppekavavälises tegevuses) (Li & Qiu 2018: 15-16).

- Vanemate mõju. Mida rohkem on lapsevanemaid õppeprotsessi kaasatud (näiteks kodutööde kontrollimine, kooliküsimuste arutamine jne), seda kõrgem on laste haridustase ja aktiivsem käitumine õppeprotsessis (Li & Qiu 2018: 15). Vanema akadeemilised tõekspidamised võivad mõjutada seda, kuidas õpilased haridusse suhtuvad. Vanemad, kellel on oma lastele kõrged akadeemilised ootused, mõjutavad nende õpimotivatsiooni ja suurendavad laste enesekindlust (Cole 2017: 7).
- Õpilaste heaolu. Häiritud enesetunne soodustab õppeedukuse langust, vastumeelsust kooli suhtes ja probleemset käitumist, suurendades õppetööst põhjendamata puudumiste riski (Pöld 2015).
- Koolielu korraldus. Kui eakaaslaste väärtused, hoiakud ja käitumine kooli ning õppimise suhtes on positiivsed, on õpilaste õppeedukus parem (Aidla 2009: 27). Sellised tegevused nagu koolielus osalemine, näiteks õpilasomavalitsus, koolileht, ürituste korraldamine jms, võivad tugevdada õpilase ja kooli vahelist sidet ning seeläbi aidata kaasa õppimispüüdlustele (Aidla 2009: 33).
- Õppekeskkonna seisukord. Väiksemad koolid on õpikeskkonnana soodsamad, kuna need aitavad õpilastel paremini omandada teadmisi, stimuleerivad nende osalemise aktiivsust ja võimaldavad kasutada uuenduslikumaid õpistrateegiaid õppeprotsessis (Aidla 2009: 29). Selleks, et õpetamine ja õppimine oleks tõhus, on vaja paljude tegurite kombinatsiooni, sealhulgas: värvid ja piisav valgustus klassis, mürakontroll, mööbel, klassiruumi kliima, õhukvaliteet jt (Shamaki 2015: 43). Mida kvaliteetsem on kool, seda suurem on laste õpihimu (Li & Qiu 2018: 15-16).
- Õpilaste individuaalsed eeldused. Õppijad, kes on motiveeritud õppima, kasutavad rohkem erinevaid ja sobivamaid strateegiaid ning sagedamini, mille abil saab õppija teha õppimist endale kergemaks, kiiremaks, tõhusamaks, kergemini ülekantavaks ja tihti ka lõbusamaks (Pedastsaar 2012: 3). Eluoskuste omamine, nagu analüütiline mõtlemine, otsuste tegemise ja loova probleemide lahendamise oskused, avaldavad positiivset mõju õpilaste õppeedukusele, kuna need eluoskused aitavad õpilastel õpitava sisust paremini aru saada, selgitada mõningaid õppeprotsessi käigus tekkinud kahtlusi ning omada tõhusat õppimisviisi (Prasertcharoensuk jt 2014: 571).
- Õpetajate oskused. Õpetajate tööalased pädevused, nagu eneseareng, õppimise juhtimise ja õppekava kompetentse koostamise oskused, mõjutavad õpilaste õppeedukust (Prasertcharoensuk jt 2014: 571). Ustavad õpetajad on valmis panustama rohkem aega ja energiat klassiruumi tegevustesse ning saavutama paremaid tulemusi (Aidla 2009: 35). Samuti õpetaja rahulolu tööga mõjutab tema õpetamise kvaliteeti ja selle tulemusena on õpilastel parem tulemus (Aidla 2009: 36).

Autor jõudis järeldusele, et õppeedukus on õpingutes edasijõudmine, mis näitab, kui hästi saab õpilane koolis õppimisega hakkama. Et toetada õpilaste õppeedukust, on vaja koolijuhtidel ja eelkõige õpetajatel rakendada erinevaid õpetamise meetodeid ja -strateegiaid, et arvestada õpilaste kõigi vajaduste ja väärtustega ning leida igale õpilasele individuaalne lähenemine.

Järgmises alapeatükis käsitleb autor huvihariduse olulisust noorte jaoks.

1.3. Huvihariduse ja -tegevuse mõiste ja tähendus

Noorte huviharidus ja huvitegevus on pikaajaline (huviharidus) või lühiajaline (huvitegevus) süsteemne juhendatud tegelemine huvialaga vaba tahte alusel tasemeõppest ja tööst vabal ajal süvendatud teadmiste ja oskuste omandamiseks valitud huvialal. (Noorsootöö...2013: 23). Huviharidus on üleriigilise või institutsioonisisese õppekava alusel toimuv tegevus noorega tema isiksuse mitmekülgse arengu võimaldamiseks. (Noorsootöö...2013: 10). Huvialahariduse alaliigid on üldkultuur (käsitöö, rahvakunst, keeled, kultuurilugu, kodu-uurimine jne), loometegevus (muusika, kunst, tants jne), loodus ja keskkond, tehnika, sport (Eesti noorsootöö...2001: 6).

Eesti noorsootöö kontseptsioonist (2001: 6) selgub, et huvialaharidus on noorsootöö valdkond, mis põhineb vabatahtlikkusel ning loob noortele võimalused õppekavajärgseks arendavaks tegevuseks (eri tegevusvaldkondades) tasemeõppest ja tööst vabal ajal. Kontseptsioon tõstab esile, et huvialaharidus on noorsootöö valdkond, mis on samal ajal reguleeritud haridussüsteemi osana.

Huviharidus toimub huvikoolis. Huvikooli seaduse 1. peatüki § 3 kohaselt on huvikool haridusasutus, mis tegutseb noorsootöö valdkonnas ning loob huvihariduse omandamise ja isiksuse mitmekülgse arengu, sealhulgas oma keele ja kultuuri viljelemise võimalused huvihariduse erinevates valdkondades. Huvikoolide tegevust reguleerib huvikooli seadus (Huvikooli seadus 2017).

Huviharidus (Huviharidusstandard 2007):

- 1) põhineb noorte osalusel ja vabal tahtel,
- 2) põhineb huvialade ja noorte võrdsel kohtlemisel,
- 3) toetab noorte arengut, iseseisvust, omaalgatust, initsiatiivi, aktiivsust,
- 4) pakub noortele eduelamusi ja tunnustust,
- 5) pakub noortele huvialaga tegelemise ja selle tunnetamise rõõmu,
- 6) arendab loovust ja sotsiaalseid oskusi,
- 7) on avatud, positiivne ja noori julgustav.

Huvihariduse eesmärk on luua võimalusi isiksuse mitmekülgseks arenguks ja toetada noore kujunemist hästi toimetulevaks ühiskonnaliikmeks. Huvihariduse ülesandeks on noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, et aidata kujuneda isiksusel, kes (Huviharidusstandard 2007):

- 1) mõtleb loovalt,
- 2) oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata,
- 3) suudab valida, otsustada ja vastutust kanda,
- 4) suudab analüüsida ümbritsevat tegelikkust,

- 5) oskab teha tööd, on valmis koostööks,
- 6) mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust ning oskab õppida.

Noorsootöö strateegia 2006–2013 (2006) järgi on huvitegevus samamoodi nagu huvihariduski vabatahtlik, süsteemne, spetsialistide poolt juhendatud ning mitteformaalses keskkonnas toimuv õppetegevus. Huvitegevuse erinevus huviharidusest seisneb eelkõige selles, et huvitegevus ei pea lähtuma õppekavast (ENTK, HTM 2017). Huvitegevus võib toimuda erinevates asutustes ja erinevate organisatsioonide korraldatuna, näiteks avatud noortekeskused, spordiklubi, noorteühingud, üldhariduskool jne. Huvihariduse ja huvitegevuse võimaluste kaardistamise uuringus (Villenthal jt 2016: 7) on huvitegevus määratletud kui juhendatud huvialaga tegelemine vaba tahte alusel väljaspool perekonda, tasemeharidust ja tööd, mis ei kuulu huvihariduse alla.

Huvialaharidusse kaasatusel on positiivne pikaajaline mõju noore jaoks. Huvialahariduse ja -tegevuse kaudu saavutatakse enam tunnustust ja eduelamusi (eriti positiivne ja oluline on selle mõju üldhariduskoolis tõrjutud, vähese õpiedukusega või õpiraskustega noorte jaoks); vähendatakse üldhariduskoolist väljalangemise tõenäosust, asotsialiseerumise võimalust. Läbi huvialahariduse ja -tegevuse arenevad olulised isikuomadused nagu töökus, sihikindlus, saavutusvajadus, vastutustunne, kohusetunne, iseseisvus, omaalgatus, initsiatiivikus, aktiivsus (Huvialaharidus...2005: 13–14).

Tänu huviharidusele tõuseb noorte enesehinnang ja enesekindlus – noortel tekib võimalus olla edukam oma elueesmärkide saavutamisel ja omada suuremat eluga rahulolu. Samuti aitab huviharidus kaasa sõprade ringi laiendamisele ning stereotüüpsete hoiakute ja negatiivsete tunnete vähendamisele, st noortel suureneb sotsiaalne vastutus – valmisolek sotsiaalseks suhtlemiseks erinevatest rahvustest inimestega (Simac, Marcus jt 2021: 714).

Huvialaharidus loob tingimused, et noored saaksid arendada oma teadmisi, loovust ja oskusi jõukohase tegevuse abil. Huvialahariduses realiseeruvad teoreetilised teadmised praktilises tegevuses: rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid õpimeetodeid ning seeläbi kujunevad aktiivse eluhoiakuga noored. Huvialaharidus aitab kaasa noorte integratsioonile töökeskkonda. (Eesti noorsootöö...2001: 6). Huviharidus toetab Eesti kultuuri- ja sporditraditsioonide, tehnoloogilise arengu ja keskkonna jätkusuutlikkust ning paikkondlike traditsioonide arengut. (Huviharidusstandard 2007).

Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootööga (2020: 28) uuring selgitas välja, et peamised põhjused, miks noored huvitegevusega tegelevad, on soov õppida seal õpetatavat, tegevuse huvipakkumus ja ajaline sobivus noorte muude tegevustega. Oluliseks peetakse ka sõprade kaasatust. Muude põhjustena mainiti, et valitud huvitegevus on lihtsalt meelt mööda ja tekitab hea tunde. Sportlikes tegevustes osalema motiveerib soov olla tervislikum. Mõni noor tõi esile, et harjumuse kujunemine ja saavutatud professionaalsus on loogilised põhjused, miks huvitegevust jätkata. Veel nimetati, et mõne noore on huvitegevusega tegelema meelitanud pereliige või õpetaja või on tema pereliige treener (Noorsootöös...2020: 28).

Kokkuvõtteks võib öelda, et huviharidus mängib tähtsat rolli noorte elus. Läbi huvihariduses osalemise noor loob endast parema versiooni – ta omandab nii eluks hädavajalikke sotsiaalseid oskusi (konkurentsivõime tööturul, aktiivne ellusuhtumine, meeskonnatöö jne) kui ka arendab oma vaimseid võimeid (loogiline ja loov mõtlemine, hea mälu jpm). Huviharidus aitab noortel kultuuri tundma õppida, saada palju elukogemusi isiklike järeltunde tegemiseks, oma identiteeti välja selgitada ning selgelt määratleda oma põhiväärtused. Samuti edendab huviharidus edendab õppeedukuse tõusu.

Huviharidust ja -tegevust kiputakse omavahel segi ajama, eriti õpilased. Neid tuntakse kooliväliste ringide, noorteühingute, sektsioonide jm nime all.

2. ÕPILASTE HUVIHARIDUSE JA-TEGEVUSE UURING

2.1. Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi iseloomustus

Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi (edaspidi: NPG) asutamise aeg on 01.09.1973. Kool tegutseb põhimääruse alusel, mis on kinnitatud Narva Linnavalitsuse 13.11.2013. määrusega nr 39 (NPG arengukava 2021-2023: 4). Kooli tegutsemise vorm on põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena. Koolis omandatava hariduse liik on üldharidus (NPG põhimäärus 2013).

Koolis tegutsevad hariduslike erivajadustega õpilaste klassid ja rühmad (NPG põhimäärus 2013):

- 1) eripedagoogilise või logopeedilise abi osutamiseks;
- 2) õpilastele, kellele nõustamiskomisjon on soovitanud õppida väikeklassis;
- 3) käitumisprobleemidega õpilastele.

NPG-s tegutseb eelkool, mis annab lastele, kes tulevad järgmisel õppeaastal kooli, võimaluse mängulises vormis harjuda kooliga, suhelda kaasõpilastega ning tegelda õppetööga, mis ei nõua veel suurt pingutust (NPG põhimäärus 2013).

Seisuga 2021/2022. õppeaasta õpib koolis 1047 last ning töötab 75 õpetajat (NPG kodulehekülge). Klassikomplekte on 48, sh 6 keelekümblusklassi ja 8 eriklassi (NPG arengukava 2021-2023: 4).

Põhikooli õppekeel on vene keel. Õpe võib olla korraldatud kakskeelse õppena. Põhikoolis tegutsevates varajase ja/või hilise keelekümblusklassides on õppekeel eesti keel. Gümnaasiumi õppekeel on eesti keel (NPG põhimäärus 2013).

NPG väärtustab (NPG arengukava 2021-2023: 5):

- ohutut ja sõbralikku keskkonda, hoolides enda ja ümbritsevate inimeste tervisest ning toetades üksteist keerulistes olukordades;
- vastastikust austust, arvestades teiste inimeste seisukohtadega ning kasutades kõnes tervitus- ja kiitussõnu;
- kaasaegset, kvaliteetset haridust, töötades maksimaalselt aktiivselt tundides ja klassivälistel üritustel, ilmutades algatusvõimet ning kasutades mõistlikult IT-tehnoloogiaid;
- koostööd, töötades koos ühise eesmärgi saavutamise nimel, jagades üksteisega oma teadmisi ja oskusi, toetades üksteise algatusvõimet ning aidates abivajajaid.

NPG tugevad küljed on (NPG arengukava 2021-2023: 6):

- positiivne õpilaste kasvudünaamika;
- erinevad õppesuunad ning lai valikainete valikuvõimalus;
- head õpilaste riigieksamite ning tasemetööde tulemused;
- välja kujunenud HEV-õpilaste tugisüsteem ja õpilaste tunnustamise süsteem ning “Õpilaste tunnustamise kord”;
- arenenud mentorlus ja avatus koostööks;
- lastevanemate aktiivne osapool (osalevad koolielus hoolekogu, lastevanemate foorumi, klassikoosolekute, traditsiooniliste ürituste ja projektide vahendusel, annavad õppeprotsessi korraldamise kohta tagasisidet);
- aktiivne projektitegevus (vabariiklikud ja rahvusvahelised projektid);
- õpilaste võimete arenguks loodud tingimused (huviringid, kooli traditsioonilised üritused, individuaalne konsulteerimine, osalemine kooli, linna ja vabariiklikel aineolümpiaadidel);
- kõrgelt kvalifitseeritud ning kooli väärtustele ja individuaalsele lähenemisele orienteeritud pedagoogide tööühm.

Kokkuvõtvalt ma võin öelda, et Narva Pähklikmäe Gümnaasium areneb pidevalt, tehes muudatusi nii õppetegevuses kui ka koolikeskkonnas, lähtudes tehnoloogilistest uuendustest ja kaasaegsetest trendidest. Kool osaleb aktiivselt Narva linna igasugustel konkurssidel ja üritustel ning teeb koostööd erinevate organisatsioonide ja asutustega. Valisin oma uurimistööd teha just Narva Pähklikmäe Gümnaasiumis, sest see kool on 2022. aasta õpilaste ja klasside arvult Narva suurim (Narva munitsipaalharidussüsteemi...2030: 19) ning olen selle kooli vilistlane.

Järgmises alapeatükis käsitlen uurimistöö metoodikat.

2.2. Uuringu metoodika

Minu rakendusuuringu ülesandeks on teada saada, milline on õpilaste huvihariduses osalemise mõju nende õpitulemustele NPG kaheksandate klasside õpilaste näitel.

Uuringu eesmärgist lähtuvalt on püstitatud järgmised uurimisülesanded:

- 1) koostada 8-ndate klasside õpilaste vastamiseks ankeetküsitluse, mis on suunatud nende huvihariduses osalemise ja kooli toimetuleku uurimisele;
- 2) läbi viia ankeetküsitluse Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi 8-ndate klasside õpilaste seas;
- 3) saada õpilastelt nende ankeedi vastused ning valmistada andmed ette ja viia läbi nende analüüs;
- 4) teha järeldused ja ettepanekud saadud uuringu andmete põhjal.

Uuringu läbiviimiseks ma kasutan kvantitatiivset uurimisviisi. Kvantitatiivset uurimismeetodit iseloomustavad suur valim, statistilise valiidsuse olulisus ning arvandmete

kogumine ja analüüs. Meetodi eesmärk on kirjeldada ja eksperimenteerida, et välja selgitada põhjuslikud ja korrelatiivsed seosed tunnuste vahel (Õunapuu 2014).

Uuringu liigiks on juhtumiuuring. Kõige üldisemalt mõistetakse juhtumiuuringut kolmes tähenduses: 1) ühe konkreetse üksuse kontekstist lähtuv mitmekülgne süvaanalüüs, üksuseks võib olla inimene, grupp inimesi, sündmus, projekt, asutus vms; 2) konkreetse üksuse kontekstist lähtuv üksikasjalik kirjeldus – uurimuse/analüüsi tulemus; 3) teatud sotsiaalse fenomeni uurimine ühe konkreetse üksuse kaudu, milles uuritav fenomen ilmneb (nt kogukonna toimimise uurimine ühe naabruskonnas/asutuses; koolikiusamise uurimine ühes klassis/koolis, patsiendi toimetulek kroonilise haigusega ühe või patsientide grupi argielutoimingute kaudu, teatud programmi mõju uurimine ühes konkreetses grupis või asutuses jms) (Strömpl 2014). Minu uuritav juhtum on NPG 8.A, B, C, D, R klasside õpilaste huvihariduse ja -tegevuse seos õpitulemustega.

Andmekogumismeetodiks on ankeetküsitluse läbiviimine. Küsitlusuuringud on andmete kogumise viis, millega kogutakse eeskätt kvantifitseeritavaid (numbrilisele kujule teisendatavaid) andmeid, mida on võimalik statistiliselt analüüsida (Beilmann 2020). Ankeedi küsimused on koostatud nii, et saada õpilase huvihariduse ja -tegevuse ning õppeedukuse kohta võimalikult palju informatsiooni, samas ei rikuta õpilase konfidentsiaalsust. Ankeedis on nii avatud (5) kui ka kinnised (6) küsimused. Avatud küsimused on küsimused, millele vastaja saab vabalt oma sõnadega vastata. Avatud küsimuste lisamist küsimustikku tuleb hoolega kaaluda, sest neid ei saa kodeerimata kujul koos teiste tunnustega statistilises analüüsis kasutada ning nende kodeerimine võib olla väga ajamahukas (Beilmann 2020). Kinnised küsimused on ette antud vastusevariantidega küsimused, mis enamasti moodustavad suurema osa kõigist ankeedis sisalduvatest küsimustest (Beilmann 2020). Minu koostatud küsimustik eesti ja vene keeles on toodud lisa 2.

Andmete analüüsi ettevalmistamiseks kasutan kodeerimise viisi, st koostan kodeerimise tabelid (Lisa 3) Kodeerimine on kvalitatiivse andmeanalüüsi alustegevus, mille eesmärk on saada aru ja süstematiseerida kogutud andmeid, neis orienteeruda, uurida erinevate tekstide (nt intervjuude) sarnasusi, erinevusi, suhteid erinevate teemade vahel, näha seda, millised teemad ja/või kontseptsioonid andmetes peituvad. Kodeerimine võimaldab teksti n-ö osadeks lahti võtta, erinevaid tekstiosasid mõista ja seeläbi ka avastada fenomeni tõlgendusi,

mis esmapilgul võivad jääda märkamatuks (Linno 2020). Seejärel andmete analüüsimiseks kasutasin statistilist kirjeldamise meetodit: tulp- ja sektordiagrammide analüüs, mille põhjal tegin võrdleva analüüsi tabeli kujul (tabel 1) ning Pearson'i korrelatsioonianalüüs, mis on koostatud kodeerimise tabelite põhjal. Ankeedi avatud küsimuste analüüsimiseks kasutan kvalitatiivset sisuanalüüsi. Kvalitatiivset sisuanalüüsi võime üldises tähenduses mõista kui rühma võrdlemisi paindlikke protseduure uuritavate tekstide sisu kirjeldavate süstemaatiliste vaatluste ehk kodeerimisotsustuste tegemiseks. Kvalitatiivset sisuanalüüsi kasutatakse tekstide sisu ja/või kontekstiliste tähenduste uurimiseks, kusjuures keelt kui kommunikatsioonivahendit uuritakse intensiivselt, piirdumata sõnade pelga loendamisega (Kalmus, Masso jt 2015).

Uuritav kogum on NPG kaheksandate klasside õpilased (8.A, B, C, D, R klassid). Esimesed neli on tavaklassid ja 8R klass on täppisteaduste (keemia, füüsika ja bioloogia) keelekümbelse klass. Ma valisin uuringuks 8. klasse, sest arvan, et nende vanus (umbes 15 aastat vana) hästi sobib uuringule, kuna selles vanuses noored otsustavad ise, millistes huviringides nad soovivad osaleda, erinevalt väikelastest, keda vanemad saavad ringidesse. Kui võrrelda ka 8. klass 7. ja 9. klassidega, siis 8. klass parem võtta, sest 7-ndas klassis pole veel selliseid õppeaineid nagu keemia ja füüsika, aga 9. klassi mõned õpilased võib olla ei osale nii aktiivselt huviringides, sest neil on varsti eksamid.

Valim on uurimise eesmärgil populatsioonist eraldatud osa (Õunapuu 2014). Uuringu valimiseks kasutan ülest ehk kõikset valimit. Kui valimisse kuuluvad kõik üldkogumi liikmed (või kui valim erineb sellest väga vähe), nimetatakse seda kõikseks valimiks (Rämmer 2014).

Järgmises alapeatükis tutvustan uuringu läbiviimise protsessi ja esitan tulemused.

2.3. Uuringu läbiviimine ja tulemused

Uuring on läbi viidud järgmises järjekorras:

- nõusoleku saamine lapsevanematelt laste küsitlemiseks,
- kokkulepe kooliga laste anketeerimiseks,
- õpilaste anketeerimine,
- andmete kandmine Excel tabelitesse ja nende kodeerimine,
- andmete tabelanalüüs,
- andmete korrelatsioonanalüüs.

Koostas in 8. klasside õpilaste vanematele kirja (Lisa 1), et saada nende nõusolek uuring läbi viia. NPG huvijuht postitas 13.04.2022 minu kirja vanematele e-koolis, et nad saaksid tutvuda minu uurimistöo olemusega nädala jooksul. Juhul kui vanem keeldub konkreetselt oma lapsel uuringus osalemast, koostas in vanematele keeldumisvormi, mis tuli kas mulle e-posti teel saata või täita paber kandjal ja anda klassijuhatajale. Ma ei ole saanud üheltki vanemalt keeldumist. Samal nädalal koostas in küsimustiku, mis sisaldab 11 küsimust (Lisa 2). Küsimustik on suunatud 8.A, B, C, D, R klasside õpilaste huvialade ja õppe edukuse uurimisele. 21. – 22.04.2022 korraldas in anketeerimise. Ma vaatas in 8. klasside tunniplaani ning leppis in eelnevalt aineõpetajatega kokku, et nad lubaksid mul nende tundide alguses 15 minuti jooksul anketeerimise läbi viia.

Tulemuseks, küsitlusele vastas 86 õpilast – kõik, kes küsitluse päevadel koolis kohal olid. See on kõikne valim. Tagas in ka vastajate anonüümsuse.

Uurimistöös analüüsin eraldi 8.A, B, C, D ja 8.R klasside ankeetküsitluse tulemusi, kuna 8.R erineb teistest klassidest kooli õppekava reaalinete õppes. Järgnevalt ma esitan analüüsi tulemused (tabel 1).

Tabel 1. 8ABCDR klasside õpilaste vastused ankeedi küsimustele

Ankeedi küsimused	8.A, B, C, D klasside õpilased (%)	8.R klassi õpilased (%)
Huvikoolis käivate õpilaste arv	77	88
Huvikoolis mittekäivate õpilaste arv	23	12
Huviõppe ja -tegevuste arv, milles 8. klasside õpilased osalevad	1 huviring – 72 2 huviringi – 19 Rohkem kui 2 huviringi – 9	1 huviring – 65 2 huviringi – 13 Rohkem kui 2 huviringi – 22
Huvikoolis osalevate õpilaste huviharidus ja -tegevus	Sport – 52 Muusika – 15 Tantsimine – 13 Võõrkeeled – 7 Täppisteadused – 7 Kunst – 6	Sport – 44 Kunst – 13 Tantsimine – 13 Täppisteadused – 9 Muusika – 9 Noorteparlament – 4 Võõrkeeled – 4 Kodundus – 4
Huvikoolis mittekäivate õpilaste soovitud huviharidus ja -tegevus	Sport – 57 Kunst – 15 Muusika – 7 Tantsimine – 7 Mitte midagi – 7 Äri – 7	Sport – 67 Mitte midagi – 33
Õpilaste huvihariduses ja -tegevuses osalemise kestus	Vähem kui 2 aastat – 20 2-5 aastat – 28 Rohkem kui 5 aastat – 52	Vähem kui 2 aastat – 5 2-5 aastat – 17 Rohkem kui 5 aastat – 78
Õpilaste huviklubides või -ringides käimise sagedus nädalas	1 kord nädalas – 7 2 korda nädalas – 18 Rohkem kui 2 korda nädalas – 75	1 kord nädalas – 9 2 korda nädalas – 9 Rohkem kui 2 korda nädalas – 82
Õpilaste arvamus sellest, kas huviharidus ja -tegevus aitab neil õppida või mitte	Jah – 47 Ei – 53	Jah – 88 Ei – 12
Õpilaste arvamus sellest, kas huviharidus ja -tegevus mõjutab õppeedukust koolis või mitte	Jah, mõjutab positiivselt – 27 Jah, mõjutab negatiivselt – 8 Ei, see ei mõjuta kuidagi – 65	Jah, mõjutab positiivselt – 31 Jah, mõjutab negatiivselt – 15 Ei, see ei mõjuta kuidagi – 54
Õpilaste arvamus sellest, kuidas vanemad nende huviharidusse ja -tegevusse suhtuvad	Positiivselt – 98 Negatiivselt – 0 Neutraalselt – 2	Positiivselt – 92 Negatiivselt – 8 Neutraalselt – 0
Õpilaste arvamus sellest, kas vanemad on huvitatud nende edusammudest huvivaldkonnas või mitte	Jah – 88 Ei – 12	Jah – 92 Ei – 8
Õpilaste arvamus sellest, kas nad tahaksid, et vanemad neid huvihariduses ja -tegevuses veelgi enam toetaksid või mitte	Jah – 48 Ei – 52	Jah – 46 Ei – 54

Ankeedis esitan huviõppe ja -tegevuse kohta nii avatud küsimused, et õpilased nimetaksid ise oma õpet või tegevust, selle kestuse ja sageduse ning eelmise veerandi lõplikud hinned, kui ka kinnised küsimused. Andmete konfidentsiaalsuse huvides ei küsinud ma ankeedis õpilaste keskmist hinnet, vaid arvutasin selle ise õpilaste kirjutatud hinnete põhjal.

Kõigepealt huvitas mind huvihariduses ja -tegevuses osalevate õpilaste arv ning selle liigid.

Läbi viidud uuringust selgus, et huvitegevuses osaleb reaalklassi õpilasi rohkem kui tavaklasside õpilasi. Reaalklassi õpilastest osaleb kahes või kolmes ja enamis huviõppes või -tegevuses enam õpilasi kui tavaklassidest. Tavaklasside õpilastel on kõige suurem huviringide arv 5, reaalklassi õpilastel 6 huviringi. Ma liitsin erinevad vastused gruppidesse selle järgi, mida õpilased vastasid. Kõige rohkem pakub tava- ja reaalklasside õpilastele huvi sport. Spordiliigid, millega tava- ja reaalklasside õpilased tegelevad koolivälisel ajal: kergejõustik, ujumine, korvpall, võrkpall, jalgpall, suur tennis ja lauatennis, laske- ja autosport, laskesuusatamine, iluuisutamine, juudomaadlus, boks, sõudmine, karate, ratsasport või jõusaalis käimine.

Peale spordi osalevad tava- ja reaalklasside õpilased järgmistes huvihariduse ringides ja -tegevustes:

- muusikakoolis, kus õpivad flööti, kitari ja viiulit mängima ning vokaali,
- võõrkeelte kursustel, kus õpivad täiendavalt inglise keelt,
- tantsuringides, kus tegelevad rahva- ja peotantsuga,
- täppisteaduste koolis, kus süvendatult õpivad programmeerimist, füüsikat ja matemaatikat,
- fotostuudios, kus õpivad fotograafia kunsti ja mobilograafiat¹,
- kunstikoolis,
- Noorte Meremeeste Klubis,
- juuksuri kursustel,
- teatristuudios,
- male- ja lennukimudelismi klubis.

Reaalklassis ja tavaklassidest on erinevused – näiteks kunsti ja muusika osas. Lisaks, erinevalt tavaklasside õpilastest osalevad reaalklassi õpilased kodundustundides ja Narva noortekeskuse tegevustes, olles noorteparlamendi liikmed.

Ma tundsin huvi ka alade vastu, mida sooviksid teha õpilased, kes huvihariduses ja -tegevuses praegu ei osale. Õpilaste vastuste põhjal võin kinnitada, et huvikoolis mittekäivad tava ja -reaalklasside õpilased sooviksid kõige rohkem tegeleda erinevate spordiliikidega, nagu ujumine, jalgpall, võrkpall, korvpall, sportvibu ja golf. Lisaks spordile eelistaksid tavaklasside õpilased tegeleda tantsimise, küberspordi, fotograafia, näitlejakunsti ja

---

¹ **Mobilograafia** on omamoodi fotokunst, mille töövahendina kasutatakse sisseehitatud digikaameraga elektroonilisi seadmeid, mis ei ole algselt mõeldud professionaalseks pildistamiseks, nagu mobiiltelefonid, kompassid, binoklid, valgumihklid jne.

*beatmaking*². Samuti huvitab neid ärivaldkond teismelistele ja SMM³ kursused. Erinevalt reaalklassist on tavaklassis õpilasi, kes sooviksid osaleda mitmes huviringis korraga. Sama üks õpilane ei taha üheski huviringis käia.

Analüüsin nüüd õpilaste huvihariduse ja -tegevusega tegelemise kestust ja sagedust. Uuringust selgus, et üle poole tava ja -reaalklasside õpilastest tegelevad huvihariduse ja -tegevusega juba pikka aega – üle 5 aasta. Lähtudes õpilaste vastustest, on tavaklassides pikim huviringis osalemine kestnud 13 aastat, aga reaalklassis 10 aastat. Tabeli 1 põhjal nähtub, et üle 3/4 tavaklasside õpilastest käib huviringides rohkem kui kaks korda nädalas. Analüüsidest õpilaste vastuseid, käivad tavaklasside õpilased kõige sagedamini huviringis kuus päeva, aga reaalklassis viis päeva nädalas.

Seejärel analüüsin õpilaste vastuseid huvihariduse ja -tegevuse rolli kohta õppimises. Tabelist 1 võib näha, et nii 8.A, B, C, D klassides kui ka 8.R klassis on õpilaste arvamused tegelikult sarnased. Ligikaudu pooled tava ja -reaalklasside õpilastest nõustuvad ja pooled ei nõustu, et huviharidus ja -tegevus aitab neil õppida. Võib öelda, et igas klassis on enam kui veerand õpilastest kindlad, et huviharidusel ja -tegevusel on kooli õppeedukusele positiivne mõju. Need õpilased väärtustavad huviharidust ja -tegevust ja ilmselt näevad seda kui osa oma terviklikust haridusest ja arengust.

Järgnevalt esitan järeldused õpilaste vanemate huviharidusse ja -tegevusse suhtumise kohta. Peaaegu kõigi õpilaste vanemad suhtuvad huviharidusse ja -tegevusse positiivselt. Erinevalt reaalklassist pole tavaklassides ühtegi õpilast, kelle vanemad suhtuksid sellesse negatiivselt. Enamik tava ja -reaalklasside õpilastest kirjutasid, et vanemad on huvitatud nende saavutustest ning edust huvihariduses ja -tegevuses ning ligi pooled tahaksid saada vanematelt rohkem tuge, ja umbes sama palju vastasid, et pole vaja lisatoetust.

Pärast tabeli koostamist arvasin Excelis korrelatsiooni õppeedukuse (keskmine hinne viimasel tunnistusel) ja erinevate huvihariduses ja -tegevuses osalemise näitajate vahel.

Püüdsin leida seose järgmiste näitajate vahel:

- huvihariduses ja -tegevuses osalemine ja keskmine hinne,
- huvihariduses ja -tegevuses osalemise kestus ja keskmine hinne,

---

² **Beatmaking** – (*beat* - rütm ja *making* - teha) – hip-hop kultuuris inimene, kes loob artistile muusikalise saate.

³ **SMM** (*ing. Social Media Marketing*) – kaupade ja teenuste reklaamimine sotsiaalvõrgustikes, mida turundus tajub sotsiaalmeediana.

- huvihariduses ja -tegevuses osalemise sagedus ja keskmine hinne.

Pearsoni korrelatsioonianalüüs andis järgmised tulemused (tabel 2):

Tabel 2. Pearson`i korrelatsioonianalüüs õpilaste õppeedukuse (keskmise hinde) ning huvihariduse ja -tegevuse näitajate vahel

Ankeedi küsimused	8.A, B, C, D	8.R
Kas sa osaled huviklubis või -ringis?	-0,0052763* (seos puudub)	-0,3191249*** (keskmine negatiivne seos)
Kui kaua sa tegeled huvihariduse ja -tegevusega?	0,01943481* (seos puudub)	0,152526161** (väga nõrk positiivne seos)
Kui tihti nädalas sa käid huviklubis või -ringis?	0,04406331* (seos puudub)	0,157081599** (väga nõrk positiivne seos)

* $-0,1 < p > 0,1$ ** $0,1 < p > 0,2$ *** $-0,7 < p > -0,3$

Järgmises alapeatükis räägin uuringu järeldusest ja esitan ettepanekud.

2.4. Uuringu järeldused ja ettepanekud

Uurimuse eesmärkideks oli välja selgitada, kuidas õpilaste huviharidus mõjutab nende õppetöö tulemusi ning välja töötada ettepanekud, mis aitavad õpitulemuste parandamisele kaasa.

Pearson`i korrelatsioonianalüüs andis järgmised järeldused:

- 8.A, B, C, D klasside puhul ei ole huvitegevuse ja koolitulemuste vahel üldiselt mingit seost;
- 8.R klassis on leitud huvihariduses ja -tegevuses osalemise kestuse ja keskmise hinde vahel väga nõrk positiivne seos; huvihariduses ja -tegevuses osalemise sageduse ja keskmise hinde vahel väga nõrk positiivne seos ning huvihariduses ja -tegevuses osalemise ja keskmise hinde vahel keskmine negatiivne seos.

Ma arvan, et selline klasside erinevus on tingitud sellest, et 8.R on täppisteaduste keelekümbelusega klass. Tabeli analüüsi järgi, 8.R klassi õpilased osalevad huviringides

ajaliselt pikemaks ja sagedamini nädalas, kui 8.A, B, C, D klassid. Sellega võib olla neil arenevad olulised isikuomadused nagu töökus, sihikindlus, saavutusvajadus, vastutustunne, kohusetunne, initsiatiivikus jt, mis aitavad kooli toimetuleku tõstmisele kaasa. Samuti võin eeldada, et nädalas sagedamini huviringides osaledes, puhkavad 8.R klasside õpilased koolist paremini välja kui 8. A, B, C, D klasside õpilased, mis aitab värskete jõu ja energiaga uuele koolipäevale ette valmistada ning ka pea lõdvestuda. Sellest tulenevalt on nende hinnetele väga nõrk, aga positiivne mõju. Sellega ma võin järeldada, et teine lõputöö hüpotees, et huviharidusel on positiivne mõju kooliõpilaste tulemustele, on kinnitatud.

Analüüsid 8. klasside õpilaste ankeetide vastuseid, on olemas märkimisväärne huvi spordi ja kunsti vastu ning „äri teismeliste“, mida huvihariduses ja -tegevuses osalevad õpilased ei maininud. Tuginedes tabeli 1 andmeteanalüüsile, teen järgmised ettepanekud:

Narva linnas tuleb korraldada ärivaldkonna õppimise huviring, et noored (teismelised) saaksid juba varakult teadmisi ja oskusi teenimisvõimalustest, oma ettevõtte loomisest, oma äriideede arendamisest jpm. Narvas puudub spetsiaalne asutus või organisatsioon, mis pakuks ärikoolitusteenust teismeliste.

Narva Kunstikooli koduleheküljel (2020) on kirjutatud, et sisseastumine kooli toimub avalduse või konkursi alusel ning õppekohtade arv on piiratud. Kuna neid, kes ei tegele huvihariduse ega -tegevusega, huvitab väga kunstiõpetus, siis ettepanekuks võiks kunstikoolis luua täiendavaid õppekohti ja eraldada selleks lisaklassiruumid.

Tutvustada lõputöö järeldusi noorsootöötajatele, et nad saaksid tulemusi kasutada noorte õpimotivatsiooni tõstmisel ja karjäärinõustamisel.

Tutvustada lõputööd lastevanematele, et nad saaksid rohkem teada oma laste huvidest, saaksid neid rohkem toetada ning aidata leida oma lastele meelepärane huvitegevus.

KOKKUVÕTE

Lõputöö teemaks oli „Huvihariduse ja -tegevuse mõju kooliõpilaste õppeedukusele Narva Pähklimäe Gümnaasiumi näitel“. Töö aktuaalsus seisnes selles, et mõned kooliõpilased ei oska hinnata oma huvihariduse ja -tegevuse tähtsust ning mõju nende arengule. Seetõttu nad ei arenda võib-olla teadlikult neid oskusi, mis võivad neid aidata ka kooliõpingutes oma eesmärgi ja paremaid tulemusi saavutada.

Lõputöö eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas õpilaste huviharidus mõjutab nende õppetöö tulemusi ning välja töötada ettepanekud, mis aitaksid õpilastel huvihariduse ja -tegevuse tähtsust paremini mõista ja hinnata.

Lõputöö teoreetilised seisukohad tuginevad Simac, J., Marcus, R. & Harper, C., Väljaots, K. & Hein, T., Karu, K. & Jõgi, L. ning Pilli, E. töödele. Samuti kasutasin ametlikke dokumente: seadusi ja arengukavasid, et mõisteid korrektselt defineerida.

Uuringu läbiviimiseks valisin kvalitatiivse (sisuanalüüsiks) ja kvantitatiivse uurimisviisi kombinatsiooni. Uuringu liik oli juhtumiuuring, sest analüüsisin ühe konkreetset üksust. Uuritav kogum oli Narva Pähklimäe Gümnaasiumi 8.A, B, C, D, R klasside õpilased, valim oli kogumi ülene. Andmekogumismeetodiks oli avatud ja kinniste küsimustega ankeetküsitlus. Andmete analüüsimise meetodiks valisin andmete statistilise kirjelduse, nimelt tabel- ja diagrammanalüüsi ning Pearson'i korrelatsioonianalüüsi. Analüüsi ettevalmistamiseks kasutasin kodeerimist. Analüüsi teostas Excel'is.

Uuring on läbi viidud 21. – 22.04.2022 Narva Pähklimäe Gümnaasiumis 8-ndate klasside õpilaste seas. Enne uuringu läbiviimisest, õpilaste vanemad tutvusid uuringu olemusega ning andsid laste küsitlemiseks kirjaliku nõusoleku. Tulemuseks sain küsitlusele 86 õpilaste vastust, kes olid uuringu läbiviimise päeval koolis kohal. Ankeetküsitluses oli tagatud õpilaste anonüümsuse. Õpilaste ankeetküsitluse vastuste analüüsimiseks kasutasin andmete statistilise kirjelduse meetodeid: tabel- ja diagrammanalüüs ning Pearson'i korrelatsioonianalüüs, mis on tehtud Excel'is andmete kodeerimise põhjal.

Lõputöö koosnes kahest peatükist: Esimene peatükk koosnes kolmest allpeatükist, kus esitasin teoreetilise ülevaate hariduse rollist ühiskonnale, kooli õppeedukuse mõistest ning

huvihariduse tähtsust inimeste elus. Teine peatükk oli uurimuslik osa, kus kasutasin kvantitatiivse uuringu meetodid. Uuring koosnes järgmistest erappidest: ankeetküsitluse kava ja küsimuste koostamine, 8-ndate klasside õpilastega ankeetküsitluse läbiviimine, ankeetide vastuste ehk andmete korrelatsioonianalüüs Pearsoni koefitsiendi abil. Töös võrdlesin 8.A, B, C, D ja 8.R klasside tulemusi.

Uuringu tulemusena selgus, et autori poolt püsitatud hüpotees – kooliõpilastel, kes tegelevad huvihariduse ja -tegevusega, on koolis paremad õpitulemused kui neil, kes nendega ei tegele – ei leidnud kinnitust. Teine esitatud hüpotees – huviharidusel on positiivne mõju kooliõpilaste tulemustele – leidis uuringu tulemusena kinnituse.

Lõputöö tulemustele tuginedes tegin järgmise ettepanekud:

- Narva linnas tuleb korraldada ärivaldkonna õppimise huviring.
- Suurendada vastuvõttu nii Narva kunstikooli kui ka teistesse ringidesse ja klubidesse.
- Tutvustada lõputöö järeldusi noorsootöötajatele, et nad saaksid tulemusi kasutada noorte õpimotivatsiooni tõstmisel ja karjäärinõustamisel.
- Tutvustada lõputööd lastevanematele, et nad saaksid rohkem teada oma laste huvidest, saaksid neid rohkem toetada ning aidata leida oma lastele meelepärane huvitegevus.

Lõputöö võib huvi pakkuda õpilastele, noorsootöötajatele ja õpetajatele, et huvihariduse ja -tegevuse mõju õppimisele ja õpilaste arengule paremini mõista.

KIRJANDUS

Aarna, O., Annus, T., Heidmets, M. et al (2011). Eesti hariduse viis väljakutset. Eesti haridusstrateegia 2012–2020 taustamaterjal.

<https://www.haridusfoorum.ee/images/stories/haridusstrateegia/eesti-haridusstrateegia-2012-2020-taustamaterjal.pdf> (viimati vaadatud 17.11.2021)

Aidla, A. (2009). The impact of individual and organisational factors on academic performance in Estonian general educational schools. University of Tartu.

https://www.researchgate.net/publication/28589666_The_impact_of_individual_and_organisational_factors_on_academic_performance_in_Estonian_general_educational_schools (viimati vaadatud 08.02.2022)

Beilmann, M. (2020). Küsitlusuuringud. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*, <https://samm.ut.ee/kusitlusuuringud> (viimati vaadatud 09.05.2022)

Cole, Sylvia A. Northcentral University. ProQuest Dissertations Publishing, 2017.

10602196, <https://www.proquest.com/docview/1931045774> (viimati vaadatud 09.02.2022)

Eesti noorsootöö kontseptsioon 2001. Tallinn: Haridusministeerium.

Eesti Statistikaamet. (2021). *Huviharidus*. <https://www.stat.ee/et/avastatistikat/valdkonnad/haridus/huviharidus> (viimati vaadatud 01.05.2022)

Eesti Vabariigi haridusseadus (1992). RT I 1992, 12, 192.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/968165?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 21.12.2021)

ENTK, HTM (2017). Juhendmaterjali omavalitsusele huvihariduse ja huvitegevuse kava koostamiseks. Tallinn, <https://entk.ee/wp-content/uploads/2021/01/Juhendmaterjal-HHHT-2020.pdf.pdf> (viimati vaadatud 15.02.2022)

Haridus- ja Teadusministeerium (2021). Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035.

https://www.hm.ee/sites/default/files/eesti_haridusvaldkonna_arengukava_2035_seisuga_2020.03.27.pdf (viimati vaadatud 10.12.2021)

Huvialaharidus ja huvitegevus 2005. Rakenduslik kompleksuuring. Tartu: Maaelu Arengu Instituut.

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/41043/Noored_Huviharidus.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 26.02.2021)

Huviharidusstandard (2007). RTL 2007, 27, 474. <https://www.riigiteataja.ee/akt/12809661> (viimati vaadatud 17.02.2022)

Huvikooli seadus (2007). RT I 2007, 4, 19.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13339594?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 17.02.2021)

ISCDE = International Standard Classification of Education (2011) UNESCO. Available at <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000219109>, accessed 17.01.2021

Kalmus, V., Masso, A. jt (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*, <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys> (viimati vaadatud 10.05.2022)

Karu, K., Jõgi, L. jt (2019). Mitteformaalõppe tähenduse konstrueerimine poliitikadokumentides. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri* 7(1): 50-75.

<https://ojs.utlib.ee/index.php/EHA/article/view/eha.2019.7.1.03/9732> (viimati vaadatud 5.12.2021)

Li, Z & Qiu, Z. (2018). How does family background affect children's educational achievement? Evidence from Contemporary China. *The Journal of Chinese Sociology*.

<https://journalofchinesesociology.springeropen.com/track/pdf/10.1186/s40711-018-0083-8.pdf> (viimati vaadatud 04.02.2022)

Linno, M. (2020). Kvalitatiivsed uurimismeetodid sotsiaalteadustes, Tartu Ülikool,

<https://sisu.ut.ee/kvalitatiivne/kodeerimine-ja-kategoriseerimine> (viimati vaadatud 01.05.2022)

Narva Kunstikooli kodulehekül, <http://www.narvakunstikool.ee/index.html> (viimati vaadatud 11.05.2022)

Narva munitsipaalharidussüsteemi arendamise programm aastani 2030 (2022). Lisa 1. Lähteanalüüs, <https://zonecloud.ee/index.php/s/nvQsowdxx5UT8L?fbclid=IwAR18oFuCbmLZnUZXC-C-P-sq7sB55OxTY51mIUrdRucdNOYbhuOmNHysC6ZY#pdfviewer> (viimati vaadatud 13.05.2022)

Narva Pähklimäe Gümnaasiumi arengukava 2021 – 2023, https://pahklimae.edu.ee/?get_file=1&files_id=404&id=1855&lang_id=1 (viimati vaadatud 19.01.2022)

Narva Pähklimäe Gümnaasiumi kodulehekül, <https://pahklimae.edu.ee> (viimati vaadatud 25.01.2022)

Narva Pähklimäe Gümnaasiumi põhimäärus 13.11.2013 nr 39. https://pahklimae.edu.ee/?get_file=1&files_id=40&id=1855&lang_id=1 (viimati vaadatud 18.01.2022)

Noorsootöö strateegia 2006-2013. 2006. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium, https://www.hm.ee/sites/default/files/noorsootoo_strateegia_0.pdf (viimati vaadatud 16.02.2022)

Pedastsaar, T. (2012). Õppima õppimine. http://kool.kng.edu.ee/kooli_failid/Materjalid_opetajatele/L6imingukogumik/oppima_oppimine.pdf (viimati vaadatud 12.01.2022)

Pilli, E. (2009). *Väljundipõhine hindamine kõrgkoolis*. SA Archimedes. <http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/16496/hindamisraamat.pdf> (viimati vaadatud 29.01.2022)

Prasertcharoensuk, T., Somprach, K. & Ngang, T.K. (2014). Influence of Teacher Competency Factors and Students' Life Skills on Learning Achievement.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815022818> (viimati vaadatud 06.02.2022)

Põhikooli riiklik õppekava (2011). RT I, 23.04.2021, 10.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/123042021010?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 19.01.2022)

Pöld, E. (2015). Kooliheaolu ja koolimeeldivust mõjutavad positiivsed ja negatiivsed tegurid.

https://www.researchgate.net/publication/292982400_Kooliheaolu_ja_koolimeeldivust_mojutavad_positiivsed_ja_negatiivsed_tegurid (viimati vaadatud 21.01.2022)

Rämmer, A. (2014). Valimi moodustamine. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*, <https://samm.ut.ee/valimid> (viimati vaadatud 30.03.2022)

Sarv, Ene-Silvia (2011). Kasvatusteaduse põhimõisteid.

https://www.tlu.ee/opmat/ka/opiobjekt/RKA6004/Kasvatusteaduse_pohimoisteid/index.html (viimati vaadatud 04.11.2021)

Shamaki, T.A. Influence of Learning Environment on Students' Academic Achievement in Mathematics: A Case Study of Some Selected Secondary Schools in Yobe State – Nigeria. *Journal of Education and Practice*. Vol.6, No.34, 2015.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1086080.pdf> (viimati vaadatud 11.02.2022)

Simac, J., Marcus, R. & Harper, C. (2021). Does non-formal education have lasting effects?, *Compare: A Journal of Comparative and International Education*. Vol.51, No.5, 706–724,

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03057925.2019.1669011?scroll=top&needAccess=true> (viimati vaadatud 11.02.2022)

Strömpl, J. (2014). *Juhtumiuurimus*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas, <https://samm.ut.ee/juhtumiuurimus> (viimati vaadatud 30.04.2022)

Tero Autio, Tiiu Kuurme ja Rain Mikser. Haridus. *Haridusleksikon 2013*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, lk 69-77, <https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:134642/113431/page/1> (viimati vaadatud 02.11.2021)

Vihalemm, T. (2014). Fookusgrupi intervjuu. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*, <https://samm.ut.ee/fookusgrupi-intervjuu> (viimati vaadatud 29.03.2022)

Villenthal, A., Kaunismaa, I., Veemaa, J. et al (2016). Huvihariduse ja huvitegevuse pakkujad ning noorsootõtajad kohalikes omavalitsustes. Tartu Ülikool, <https://dspace.ut.ee/handle/10062/55423> (viimati vaadatud 07.02.2022)

Väljaots, K., Hein, T. jt (2020). Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootöoga. Uuringu lõpparuanne. Balti Uuringute Instituut. https://www.hm.ee/sites/default/files/noorsootoo_tegevuste_rahulolu_2020_lopparuanne.pdf (viimati vaadatud 19.02.2022)

Õpilaste hindamise kord (2000). RTL 2000, 102, 1601. <https://www.riigiteataja.ee/akt/83410> (viimati vaadatud 30.01.2022)

Õunapuu, L. (2014). Kärner, E. (Toim.). Kvalitatiivse ka kvantitatiivse uurimisviisi sotsiaalteadustes, Tartu Ülikool, http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf (viimati vaadatud 01.05.2022)

LISAD

Lisa 1. Vanemate luba oma laste anketeerimiseks ning uuringus osalemisest keeldumise vorm (vene keeles)

Уважаемый родитель/опекун/попечитель,

Обращаюсь к Вам с просьбой.

Я Анна Имперская, студентка 3 курса Нарвского колледжа Тартуского университета по специальности работа с молодёжью. Пишу дипломную работу на тему «Влияние неформального образования на успеваемость в школе, на примере Нарвской Пяхклимяэской гимназии» и провожу для этого небольшое исследование.

Участие в исследовании является добровольным.

Если Вы согласны, чтобы ваш ребёнок принял участие в исследовании, вам ничего не надо делать. Если вы не желаете, чтобы ваш ребёнок принял участие в исследовании, пожалуйста, заполните в конце письма приложенную форму отказа от участия в исследовании до 13.04.2022 и поставьте свою подпись. Затем передайте бланк отказа классному руководителю (если Вы подписали его на бумаге) или

Отправьте по э-почте координатору исследования (если Вы поставили дигитальную подпись): anna_imperskaya@mail.ru

В ходе опроса будут предложены вопросы о внеклассных занятиях по интересам и успеваемости ребенка. Полученные данные я проанализирую, в дипломной работе будут представлены результаты анализа.

Спасибо!

С уважением

Анна Имперская

Бланк отказа от участия в исследовании учеников «Влияние неформального образования на успеваемость в школе, на примере Нарвской Пяхклимяэской гимназии»

Я, ..., ознакомилась/-ся с целями и

Информация об исследовании «Влияние неформального образования на успеваемость в школе, на примере Нарвской Пяхклимяэской гимназии». Я не желаю, чтобы мой ребёнок в нем участвовал.

Имя ребёнка _____

Дата рождения ребёнка _____

Школа _____

Класс и название параллели класса _____

Подпись родителя/опекуна _____

Lisa 2. Ankeedi küsimused (vene ja eesti keeltes)

АНКЕТИРОВАНИЕ

Уважаемый/ая ученик/-ца Нарвской Пяхклимяэской гимназии!

Меня зовут Анна Имперская. Я студентка третьего курса Нарвского колледжа Тартуского университета. Учусь по специальности «работа с молодёжью».

Я пишу дипломную работу на тему «Влияние неформального образования на успеваемость в школе, на примере Нарвской Пяхклимяэской гимназии» и провожу для этого небольшое исследование.

Пожалуйста, ответь на вопросы моей анкеты. Это займет около 10-15 минут. Они про твои занятия по интересам, а также про успеваемость. Анкета анонимная, т.е. обещаю, что конкретно твои ответы кроме меня никто не увидит! 😊

Пожалуйста, ответь на все вопросы – **поставь крестики**, это очень важно для исследования.

1. Посещаешь ли ты кружок, спортивную секцию или клуб по интересам?

Да

Нет

2. Если твой ответ на предыдущий вопрос был «Да», то напиши пожалуйста, чем ты конкретно занимаешься (*художественная школа, плавание, спортивные секции и т.п.*) и где именно. Здесь может быть несколько ответов.

---

3. Если твой ответ на предыдущий вопрос был «Нет», то напиши, чем бы тебе хотелось заниматься.

---

4. Когда ты начал(-а) этим заниматься?

---

5. Сколько раз в неделю ты посещаешь занятия по интересам?

---

6. Как ты считаешь, помогает ли тебе твоя деятельность по интересам учиться?

Да Нет

7. Как ты думаешь, влияет ли твоя деятельность по интересам на твою успеваемость в школе и как?

Да, влияет положительно Да, влияет отрицательно

Нет, никак не влияет

8. Как твои родители относятся к твоим занятиям по интересам?

Положительно Отрицательно

9. Интересуются ли твои родители твоими успехами в занятиях по интересам?

Да Нет

10. Хотел(-а) бы ты, чтобы твои родители еще больше поддерживали тебя в твоих занятиях по интересам?

Да Нет

11. Напиши пожалуйста, сколько у тебя «5», «4», «3», «2», «1» было в таблице за предыдущую четверть?

Количество «5» - ____

Количество «4» - ____

Количество «3» - ____

Количество «2» - ____

Количество «1» - ____

ВОТ И ВСЕ ;)

БОЛЬШОЕ СПАСИБО!

ANKEETKÜSITLUS

Hea Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi õpilane!

Minu nimi on Anna Imperskaja. Olen Tartu Ülikooli Narva kolledži noorsootöö eriala kolmanda kursuse üliõpilane.

Kirjutan lõputööd teemal “Huvihariduse ja -tegevuse mõju kooliõpilaste õppeedukusele Narva Pähklikmäe Gümnaasiumi näitel” ja teen selle jaoks väikese uurimistöö.

Palun vasta minu ankeedi küsimustele. Selleks kulub umbes 10-15 minutit. Need puudutavad sinu huviharidust ja -tegevust ning õppeedukust. Ankeet on anonüümne, st. Ma luban, et keegi peale minu ei näe sinu vastuseid! 😊

Palun vasta kõikidele küsimustele – **pane ristid**, see on uurimistöö jaoks väga oluline.

1. Kas sa käid spordisektsioonis, huviringis või -klubis?

Jah

Ei

2. Kui vastus eelmisele küsimusele oli “Jah”, siis palun kirjuta, millega täpsemalt tegeled (*kunstikool, ujumis, spordisektsioonid jne*) ja kus täpselt. Siin võib olla mitu vastust.

---

3. Kui sinu vastus eelmisele küsimusele oli "Ei", siis kirjuta, millega sa sooviksid tegeleda?

---

4. Millal sa sellega tegelema hakkasid?

---

5. Mitu korda nädalas sa käid huviringides?

---

6. Kuidas sa arvad, kas sinu huviharidus ja -tegevus aitab sul õppida?

Jah Ei

7. Kas ja kuidas sinu arvates mõjutab sinu huviharidus ja -tegevus sinu tulemusi koolis?

Jah, mõjutab positiivselt Jah, mõjutab negatiivselt

Ei, sellel pole mõju

8. Kuidas su vanemad sinu huviharidusse ja -tegevusse suhtuvad?

Positiivselt Negatiivselt

9. Kas su vanemad on huvitatud sinu edusammudest huvihariduses ja -tegevuses?

Jah Ei

10. Kas sa tahaksid, et vanemad sind huvihariduses ja -tegevuses veelgi enam toetaksid?

Jah Ei

11. Palun kirjuta, mitu "5", "4", "3", "2", "1" oli sul eelmise veerandi tunnistuses?

"5" hinde arv – ___

"4" hinde arv – ___

"3" hinde arv – ___

"2" hinde arv – ___

"1" hinde arv – ___

SEE ON KÕIK ;)

TÄNAN SIND VÄGA!